

ምርጫውን ከወዲሁ መኮነን — ጊዜ ያለፈበት የኡኡታ ፖለቲካ

ከታደሰ መንግስቱ

ለአራተኛ ጊዜ ሊካሄድ የታቀደው አገራዊና ክልላዊ ምርጫ ከመቼውም ጊዜ በተሻለ ሁኔታ ነፃ፣ ደሞክራሲያዊ፣ ፍትሃዊ እና ሰላማዊ በሆነ አኩሃዋን እንዲከናወን መንግስት፣ የብሄራዊ ምርጫ ቦርድና አብዛኞቹ የፖለቲካ ፓርቲዎች በጋራ በመንቀሳቀስ ላይ ይገኛሉ።

የብሄራዊ የምርጫ ቦርድ በህግ የተጣለበትን ሃላፊነት በብቃት እና በገለልተኝነት ለመወጣት በሚያደርገው ጥረት ቀደም ሲል ከተካሄዱት ምርጫዎች የቀሰማቸውን ልምዶችና ክልዩልዩ ሃገራት የወሰዳቸውን ጠቃሚ ተሞክሮዎች ቀጣዩን ሃገራዊ ምርጫ ፍትሃዊና ሰላማዊ በሆነ መልኩ ለማካሄድ የሚያስችለውን አቅም እንዳጎለበቱለት እምነት አለኝ።

በተለይም በሃገራችን ቀደም ሲል የነበሩትን የምርጫ አፈፃፀም ተሞክሮዎች ገምግሞ መልካም ተሞክሮዎችን በማዳበር እና የታዩ ችግሮችን በማረም ከመቼውም ጊዜ በተሻለ መልኩ ምርጫውን ለማስፈፀም ከወዲሁ ልዩልዩ ተግባራትን እያከናወነ ባለበት በአሁኑ ወቅት አንዳንዶች ከወዲሁ ምርጫውን መሸቀብ መጀመራቸው አሳሳቢ ሆኖ አግኝቼዋለሁ።

በተለይም ራሱን መድረክ፣ ብሎ የሚጠራው ፓርቲ በምርጫው ላይ ቀናኝ ይችላል በሚል መንፈስ ይመስላል ምርጫው እንደማይሳካ ከወዲሁ በመተንበይ ላይ ይገኛል።

አንድ ጊዜ የምርጫ ቦርድ ጠበቃ ሌላ ጊዜ ደግሞ ምርጫ ቦርድን ወቃሽ እና ከሳሽ በመሆን የሚታወቁት የመድረክ አመራሮች ፍላጎት ዞሮ ዞሮ ምርጫ ቦርድ ነፃና ገለልተኛ አይደለም እናም ነፃና ፍትሃዊ ምርጫ ሊደረግ አይችልም የሚል እርስ በእርሱ የሚጣረሰ ድምዳሜ አስይዘው ህዝቡን ለማወናበድ ካላቸው ፍላጎት የመነጨ ነው ።

ምርጫ ቦርድ ነፃና ፍትሃዊ ምርጫ የማካሄድ ብቃት እንዳለው በ1997ቱ ምርጫ ተረጋግጧል። ለዚህም የክርታር ማእከልና ሌሎች አለም አቀፍ ተቋማት በወቅቱ የሰጡትን ምስክርነት ማስታወስ በቂ ነው።

የቦርዱን ስም ለማጥፋት እየተራወጡ ያሉት የመድረክ አመራሮች ላለፉት አምስት አመታት በፓርላማ ይዘውት የቆዩት መቀመጫም ቢሆን ምርጫ ቦርድ በብቃት ያስፈፀመው የ 97ቱ ምርጫ ውጤት መሆኑን የሚዘነጉት አይመስለኝም ።

ቦርዱ የሚመለምላቸው የምርጫ አስፈፃሚዎች ለህገመንግስቱ ታማኝ የሆኑ፣ ከማንኛውም የፖለቲካ ፓርቲ ወገንተኝነት ነፃ የሆኑና የምርጫ ተግባርን ለማከናወን የሚያስችል ልምድና ብቃት ያላቸው መሆናቸው ቦርዱ ምን ያህል ነፃ እና ገለልተኛ ሆኖ ምርጫውን ለማስፈፀም መዘጋጀቱን የሚያሳይ ነው።

ሌላው በቅርብ በአብዛኛው የሃገሪቱ ክፍሎች የተካሄደውን የህዝብ የምርጫ ታዛቢዎች ምርጫ ተካሂዶ ነበር። ይህንና ምርጫው ከተካሄደ በኋላ አንዳንድ ተቃዋሚ ፓርቲዎች በመቃወማቸው በጥቂት ቀናት ውስጥ ምርጫው እንዲደገም ተደርጓል ። ይህም ምርጫ ቦርድ ሁሉንም ፓርቲዎች በእኩል ለማገልገል ያለውን ፍላጎት ያሳየና በፓርቲዎች የሚቀርብ ማንኛውንም ቅሬታ በፍጥነት ለመፍታት ያለውን ቁርጠኝነት ያመለከተ ተግባር ነው።

ቦርዱ ባለፉት ምርጫዎች ያልነበሩ ነገር ግን ቀጣዩን ምርጫ በተሳካ ሁኔታ ለማካሄድ ምቹ ሁኔታ ይፈጥራል ያላቸውን ለፓርቲዎች የሚደረግ የገንዘብ ድጎማን ማዘጋጀትን ጨምሮ በርካታ ስራዎችን መስራቱንና በመስራት ላይ መሆኑም ይታወቃል።

ቦርዱ ለፓርቲዎች የሚደረገውን የገንዘብ ድጎማ ጥያቄ በመመለስ የፓርቲዎችን የፋይናንስ እጥረት ለመቅረፍ የጀመረው እንቅስቃሴ ሁሉም የፖለቲካ ፓርቲዎች በእኩልነት የሚሳተፉበትን መድረክ ለማመቻቸት የሚያደርገው እንቅስቃሴ አንድ አካል ተደርጎ መወሰድ አለበት።

#መድረክ; በአሁኑ ወቅት በአንድ በኩል ወደ ምርጫ ለመግባት የመወዳደሪያ ምልክት እየወሰደ ያለበት ሁኔታ ሲኖር በሌላ በኩል ደግሞ ለሰላማዊ እና ዲሞክራሲያዊ የምርጫ ውድድር ምቹ ሁኔታ ይፈጥራል የተባለውን የምርጫ ስነምግባር ደንብን ለማርቀቅም ይሁን ለማሻሻልና ለመፈረም ፈቃደኛ ሳይሆን ቀርቷል ። በ65 ፓርቲዎች ውይይትና ድርድር ተቀባይነትን ያገኘውንና በኋላም በህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ህግ ሆኖ የፀደቀውን ህግ ላለመቀበል እያንገራገረም ይገኛል።

የመድረክ አመራሮች ምርጫ ቦርድን በተመለከተ በተደጋጋሚ በሚሰጧቸው መግለጫዎች የቦርዱን ገለልተኛነት ጥያቄ ውስጥ በማስገባት የምርጫ ቦርድ አወቃቀር ትክክል አይደለም ፈርሶ በሌላ መተካት አለበት፣ ገለልተኛ አይደለም ወዘተ ሲሉ እንዳልተደመጡ ዛሬ የምርጫ ቦርድ ስልጣን ተቀምጧል ሲሉ እየሰማናቸው ነው ።

በመጀመሪያ ከምርጫ ጋር የተያያዙ ደንቦችንና መመሪያዎችን የማውጣት ስራ ለቦርዱ በአዋጅ የተሰጠው ስልጣን ማንም አካል ሊነጥቀው የማይችል መሆኑን በውሉ እንደሚያውቁት ይገባኛል። ህጎችና አዋጆችን የማውጣት ስልጣን ያለው አካል ደግሞ የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት እንደሆነም የሚያውቁት ጉዳይ ነው። በህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት የአሰራርና የአባላት ስነ ምግባር ደንብ መሰረት የፓርላማ ቡድኖች፣ የተለያዩ የፖለቲካ ፓርቲዎች እንዲሁም እያንዳንዱ የፓርላማ አባል ህግ ማመንጨት እንደሚችሉም ይታወቃል ።

ከዚህ አኳያ በግንባር ቀደምትነት በስነምግባር ደንቡ ላይ የተፈራረሙት አራቱ የፖለቲካ ፓርቲዎች በፓርላማ መቀመጫ ያላቸው በመሆኑ የህግ ረቂቅ አዘጋጅተውና አመንጭተው ወደ ፓርላማ የማቅረብ መሉ መብት አላቸው። እናም የምርጫ ስነምግባር ሰነዱ ህግ ሆኖ ይፀድቅ ዘንድ ለፓርላማ ማቅረባቸው ምን ላይ ነው የምርጫ ቦርድን ስልጣን ቀምተዋል የሚያስብለው?

ዛሬ የመድረክ አመራሮች እንደሚሉት መንግስትም ይሁን ምርጫ ቦርድ ፓርቲዎች የስነምግባር ህጉን ተቀብለው እንዲፈረሙ አላስገደዱም። ፓርቲዎቹ የምርጫ ስነምግባር ህጉን የደገፉት ገዢው ፓርቲ በምርጫ እንቅስቃሴ ዙሪያ ምቹ ሁኔታን እንዲፈጥር የሚያስገድድ እንዲሁም የተቃዋሚ ፓርቲዎች የምርጫ ህጉንና ስርአቱን አክብረው እንዲንቀሳቀሱ የሚያደርግ በመሆኑ ለመጭው ምርጫ ዲሞክራሲያዊ የሆነና ምቹ የጨዋታ ሜዳን ይፈጥራል ከሚል መንፈስ ነው ።

በ97ቱ ምርጫ “ህብረት”ን ወክለው የተወዳደሩትና ዛሬ በመድረክ አመራር ውስጥ የሚገኙት ሰዎች እንደ ዛሬው ሁሉ የ97ቱ ምርጫ ከመካሄዱ በፊት ተመሳሳይ ያልተጨበጠ ውንጀላና ስሞታ በማቅረብ የምርጫ ሂደቱን አስቀድሞ ለመሸቀብ ሲሯሯቡ እንደነበር እናስታውሳለን።

ይህ አይነቱ አስቀድሞ ምርጫውን የመኮነን እንቅስቃሴ በምርጫው ካልቀናቸው ተጭበርብረናል በሚል የማያባራ ሮር የምርጫ ውጤቱን ከወዲሁ ውድቅ ለማድረግ የተሰበ ነው።

ዞሮ ዞሮ ምርጫውን ፣ ምርጫ ቦርድንና ሲያሻቸውም ገዢውን ፓርቲ እያማረሩና እየኮነኑ ወደ ምርጫ መግባት ካልተሳካ ሽንፈትን በፀጋ ላለመቀበል ማንገራገር የሚያዋጣ አይመስለኝም።

መንግስት ወይም ምርጫ ቦርድ መጨውን ምርጫ ነፃ ፣ ፍትሃዊ ፣ ሰላማዊና ዲሞክራሲያዊ ለማድረግ ከመቼውም ጊዜ በበለጠ ሁኔታ በመስራት ላይ ባሉበት በአሁኑ ወቅት ተቃዋሚ ፓርቲዎች ከሰሜን እስከ ደቡብ እየተንቀሳቀሱ ደጋፊዎቻቸውን በነፃነት ማወያየትና መቀስቀስ ችለዋል። ይህም አንዳንዶች ጠባቢ እያሉ የሚያወሩለት የፖለቲካ ምህዳር ሰፊና ምቹና ዲሞክራሲያዊ መሆኑን የሚያመለክት ነው።

ፓርቲዎች ምርጫ የዲሞክራሲ ሂደት ማጎልበቻ ዋነኛው መሳሪያ መሆኑን ተረድተው ህጉን በመተግበርና እንዲተገበር በማድረግ ነፃ ፣ ፍትሃዊ ፣ ሰላማዊ እና ዲሞክራሲያዊ ምርጫ እንዲካሄድ ከቦርዱ ጋር ተባብረውና ተመካክረው በመስራት የበኩላቸውን ድርሻ መወጣት ይጠበቅባቸዋል።

በ65 የፖለቲካ ፓርቲዎች ተቀባይነት ያገኘውና የሃገሪቱ ህግ ሆኖ የፀደቀው የምርጫ ስነምግባር ደንብ ህግ ሆኖ እንዲወጣ በፓርቲዎች መካከል የተደረሰው ስምምነት ገዢው ፓርቲም ሆነ ተቃዋሚ ፓርቲዎቹ ለምርጫው ስኬታማነት ያላቸውን ቁርጠኝነት ያሳዩበት በመሆኑ ቀጣዩ ምርጫ ስኬታማ እንደሚሆን አያጠራጥርም።

አራቱ የፖለቲካ ፓርቲዎች የምርጫ ስነምግባር ደንቡን ተቀብለው በተፈራረሙበት ወቅት የመኢአዱ ሊቀመንበር ኢንጅነር ሃይሉ ሻውል "እርስ በእርሳችን ሰብብ በመፈለግ የምናካሂደው የኦሎምፒክ ፖለቲካ ጊዜ ያለፈበት ነው። ፖለቲካ የለቅሶ ሂደት አይደለም። እንዲህ ሆኖ እንዲህ ተደርጌ የሚለው ኦሎምፒክ የፖለቲካ ሂደቱን የሚያሰናክል ነው። እኛም ነበርንበት ግን ምንም እንደማይፈጸም ተምረንበታል" ሲሉ የተናገሩት ሊጠቀስ የሚገባው ነው ።

መድረኮች ምርጫው የተሳካ አይሆንም እያሉ የምርጫውን ሂደት መኮንንና ሰብብ አሰባብ እየፈጠሩ መጪውን ምርጫ ከወዲሁ ጥላሽት ለመቀባት መንቀሳቀሳቸው የኦሎምፒክ ፖለቲካ አካል እንጂ ሌላ ሊሆን አይችልም። ስለዚህ ለአንሱም ይሁን ለአገራችን የሚበጀውን ሰላማዊ ምርጫን እንደ መርህ ተቀብለው ውጤታቸውን በፀጋ በመቀበል ለህዝቡ ድምፅ ተገቢውን እውቅናና ክብር ለመስጠት ፈሳቸውን ከወዲሁ ያዘጋጁ እላለሁ።